

Ба Шурои диссертациони 6D.KOA-079
назди Институти фалсафа ва сиёсатшиносии
ба номи А. Баҳоваддинови Академияи
миллии илмҳои Тоҷикистон (734025, ш.
Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33)

ТАҚРИЗИ МУҚАРРИЗИ РАСМӢ

ба диссертатсияи Бедилзода Ҳусайн Кабут дар мавзӯи «Манфиатҳои миллии давлатҳои Осиёи Марказӣ ва стратегияҳои мутобиқсозӣ ба муҳити геополитикии минтақа», барои дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.4. Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ. – Душанбе, 2026. – 355с.

Мубрам будани мавзӯи таҳқиқот ва мутобиқати он ба ихтисоси илмӣ. Масъалаи манфиатҳои миллӣ бо моҳияти ҳастии арзандаи давлат, соҳибхитиёрӣ, қонуният, ҳувиати сиёсӣ ҳукукии миллати сиёсӣ ва қобилияти давлат барои ҳифзи арзишҳои бунёдӣ пайванди мустақим дорад. Дар шароити ҷаҳонишавӣ ва афзоиши таъсири иттилоотӣ идеологӣ ба ташаккули давлатҳои миллӣ онҳоро водор менамояд, ки дар самти сиёсати дарҳои қушод ба ҳифзи пояҳои сиёсӣ, ҳукукӣ ва фарҳангии худ таваҷҷуҳи бештар намоёнд.

Аз ҳамин дидгоҳ, диссертатсияи Бедилзода Ҳусайн Кабут ба масъалаи дорои аҳаммияти бунёдии давлатшиносӣ ва сиёсатшиносӣ бахшида шудааст. Муаллиф робитаи миллат, давлат, манфиатҳои миллӣ, амнияти миллӣ ва муҳити геополитикиро ҳамчун арзишҳои дар фазои муайян бо махсусияту умумият зухуркунанда дар як низомӣ таҳлилӣ ҷой дода, масъалаи ҳифзи истиқлол ва ҳувиати миллиро ҳамчун унсури марказӣ ва ногузир баррасӣ менамояд.

Мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ 5.6.4. Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ мувофиқат менамояд. Масъалаҳои мавриди таҳқиқ - тағйирёбии низомӣ байналмилалӣ, манфиатҳои миллӣ, геополитикаи Осиёи Марказӣ, ҳамгироии минтақавӣ, рақобати қудратҳо, сиёсати хориҷӣ ва амнияти минтақавӣ - бевосита ба доираи ин ихтисос дохил мешаванд.

Дараҷаи коркарди масъала, асосҳои назариявӣ методологӣ ва эътимоднокии натиҷаҳо. Муаллиф доираи васеи осори классикӣ ва муосири илмҳои сиёсӣ ва муносибатҳои байналмилалӣ, санадҳои меъёрию стратегӣ,

маводи расмӣ, таҳлилҳои муҳаққиқони ватанӣ ва хориҷиро мавриди истифода қарор додааст. Дар рӯйхати адабиёт 330 номгӯи сарчашмаҳои илмӣ ҷой дода шудааст. Ин хазинаи манбаъшиносӣ барои таҳлили мавзӯи дорой хусусияти таърихӣ, сиёсӣ, ҳуқуқӣ, иқтисодӣ ва фарҳангӣ заминаи муносиб фароҳам овардааст.

Истифодаи таҳлили низомнок, сохторӣ-функционалӣ ва муқоисавӣ, ба кашфи асрори муҳтавои масъалаи баррасишаванда мувофиқат карда, ба таҳлили унсурҳои пешбинии геополитикӣ ва дарки илмии табиати мавзӯ мутобик мебошад. Хулосаҳои муаллиф аз мантиқи таҳқиқот барои маҷмаа, ба маводи назариявӣ ва воқеияти сиёсии минтақа пайваст шудаанд. Мутобикати мақсад, вазифаҳо, объект, предмет, нағзониҳо ва нуқтаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда дар умум таъмин гардидааст.

Дар рисола таҳлили таърихӣ концептуалии миллат ва давлати миллии маҷмаа муҳим дорад. Муаллиф дуруст нишон медиҳад, ки устувори давлат дар шароити муосир танҳо бо ҳудуд ва сохтори маъмурӣ муайян намешавад; он ба ҳудудшиносии миллии, ваҳдати иҷтимоӣ, эътимод ба институтҳо, фарҳанги сиёсӣ ва ҳифзи арзишҳои маънавӣ таъма мекунад.

Ҷанбаи дигари мусбати қор таваҷҷуҳ ба амнияти иттилоотӣ ва фарҳангӣ мебошад. Дар шароити густариши шабакаҳои рақамӣ, таъсири идеологии бархурдҳои коғнитивӣ ва ҷангҳои иттилоотӣ, ҳифзи фазои маънавӣ ва ташаккули масъулияти шаҳрвандӣ ба унсурҳои воқеии манфиатҳои миллии табдил ёфтааст. Муаллиф ин робитаро бо суботи сиёсӣ ва соҳибхитории давлат асоснок менамояд.

Нағзони илмӣ ва саҳми шахсии довталаб. Нағзони илмии диссертатсия дар таҳқиқи маҷмуии манфиатҳои миллии давлатҳои Осиёи Марказӣ ва стратегияҳои мутобиксозии онҳо ба муҳити геополитикии минтақа ифода меёбад. Муаллиф манфиатҳои миллиро ҳамчун низомии бисёрсатҳии арзишҳо, ниёзҳои ҳаётан муҳим ва афзалиятҳои стратегӣ баррасӣ намуда, робитаи онҳоро бо давлатдорӣ миллии, ҳувият, амният, рушди иқтисодӣ ва ҳамкории минтақавӣ нишон додааст.

– робитаи таърихӣ сиёсӣ ва мутақобилаи мафҳумҳои миллат, давлати миллии ва манфиатҳои миллии шарҳ дода шудааст;

– манфиатҳои миллии ҳамчун асоси сиёсати давлатӣ ва меъёри қабули қарорҳои стратегӣ тавзеҳ ёфтаанд;

– аҳаммияти ҳувияти миллии, ваҳдати иҷтимоӣ ва эътимод ба институтҳои давлатӣ дар ҳифзи соҳибхитории нишон дода шудааст;

– амнияти иттилоотӣ, фарҳангӣ ва идеологӣ ҳамчун унсурҳои таркибии манфиатҳои миллӣ асоснок гардидаанд;

– зарурати пайвастанӣ ба сиёсати маориф, фарҳанг, забон ва коммуникатсияи ҷамъиятӣ бо вазифаи ҳифзи манфиатҳои миллӣ пешниҳод шудааст;

– механизмҳои бознигарии санадҳои стратегӣ ва ташаккули методикаҳои миллии арзёбии ҳатари тавсия шудаанд.

Саҳми шахсии доктара дар интиҳоби масъала, таҳияи сохтори мантиқии таҳқиқот, ҷамъоварӣ ва коркарди сарчашмаҳо, муқоисаи равишҳои назариявӣ, таҳлили мавқеи кишварҳои минтақа, ҷамъбасти натиҷаҳо ва пешниҳоди тавсияҳои амалӣ зоҳир мегардад. Матни диссертатсия нишон медиҳад, ки муаллиф мавқеи муқтадирӣ илмӣ дошта, масъалаҳои баҳсшуда аз ҷиҳати худ арзёбӣ намудааст.

Сохтор ва муҳтавои диссертатсия. Диссертатсия аз муқаддима, панҷ боб, дуvozдаҳ зербоб, ҳулоса ва тавсияҳо, инчунин рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат буда, ҳаҷми умумии он 355 саҳифаро ташкил медиҳад. Ҷойгиршавии бобҳо аз таҳлили назариявӣ методологӣ ба баррасии масъалаҳои амалӣ ва дурнамои ҳамкорӣҳои минтақавӣ пайдарпай сурат гирифтааст.

Муқаддима ва мантиқи таҳқиқот. Дар муқаддима муҳтавои мавзӯ, дараҷаи коркарди илмӣ масъала, робитаи таҳқиқот бо барномаҳо ва мавзӯҳои илмӣ, мақсад ва вазифаҳо, объекту предмет, фарзия, заминаҳои назариявӣ методологӣ, нағзҳои илмӣ, нуқтаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда, аҳамияти назариявӣ амалӣ, саҳми шахсии доктара ва сохтори диссертатсия ба таври пайдарпай ифода ёфтаанд. Мақсади асосӣ таҳлили манфиатҳои миллии кишварҳои Осиёи Марказӣ ва арзёбии стратегияҳои мутобиқсозии онҳо ба муҳити геополитикии тағйирёбанда муайян шудааст. Барои расидан ба ин мақсад дуvozдаҳ вазифаи ба ҳам алоқаманд гузошта шудааст, ки аз таҳлили мафҳумҳои «манфиатҳои миллӣ», «миллат» ва «давлати миллӣ» то муайян намудани мавқеи кишварҳои минтақа дар низоми бисёрмарказии муносибатҳои байналмилалӣ ва таъмини амнияти минтақавиро фаро мегиранд.

Методологияи пешниҳодшуда аз таҳлили системавӣ ва сохторӣ, муқоисавӣ, функционалӣ, таҳлили муҳтаво, моделсозии сиёсӣ ва усулҳои пешбинии геополитикӣ иборат мебошад. Ин маҷмуи усулҳо ба хусусияти байнисоҳавӣ ва бисёрҷаҳанги мавзӯ мувофиқ буда, ба муаллиф имкон

додааст, ки манфиатҳои миллиро на ҳамчун категорияи собит, балки ҳамчун низоми динамикии афзалиятҳои давлатӣ ва ҷамъиятӣ баррасӣ намояд.

Боби якум - «Ҷанбаҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқи манфиатҳои милли дар давлатҳои Осиёи Марказӣ» - аз ду зербоб иборат буда, дар он заминаҳои назариявии мафҳуми манфиатҳои милли, моҳият, мазмун ва хусусиятҳои он, инчунин муносибати мафҳумҳои миллат ва давлати милли таҳлил шудаанд. Муаллиф равияҳои **реализм, неореализм, либерализм, неолиберализм ва конструктивизм**ро ба ҳам пайваستا, нишон медиҳад, ки манфиатҳои милли ҳам ҷанбаи амниятӣ ва қудратӣ, ҳам ҷанбаи ҳамкорӣ ва вобастагии мутақобила ва ҳам ҷанбаи хувиятӣ доранд. Дар натиҷа, манфиатҳои милли ҳамчун маҷмуи арзишҳои бунёдӣ, ниёзҳои ҳаётан муҳим ва афзалиятҳои стратегӣ тавзеҳ дода мешаванд.

Баррасии таърихӣ сиёсӣ нишон медиҳад, ки миллат ва давлат, ҳарчанд дар оғоз падидаҳои нисбатан мустакил буданд, дар марҳалаҳои баъдӣ ба таври мутақобил ҳамдигарро ташаккул ва комил гардониданд. Ин ҳулоса барои кишварҳои Осиёи Марказӣ муҳим аст, зеро устувории давлатдорӣ дар минтақа ба сатҳи худшиносии милли, ҳамгироии иҷтимоӣ ва эътимод ба ниҳодҳои давлатӣ вобастагии мустаким дорад.

Дар боби дуюм - «Давлатҳои милли ва заминаҳои рушди манфиатҳои геополитикӣ» - ҷойгоҳи давлати милли дар низоми муносибатҳои муосири байналмилалӣ ва таъсири ҷаҳонишавӣ ба он мавриди таҳлил қарор гирифтааст. Муаллиф ба таври асоснок нишон медиҳад, ки сарфи назар аз афзоиши нақши созмонҳои байналмилалӣ, ширкатҳои фаромилӣ ва шабакаҳои ғайридавлатӣ, давлат ҳамоно субъекти асосии соҳибхитӣ, қонуният ва ҳифзи манфиатҳои умумимиллӣ боқӣ мемонад. Барои кишварҳои дар фазои рақобатноки геополитикӣ қарордошта, заъфи институтҳои давлатӣ метавонад осебпазирии сиёсӣ ва иқтисодиро афзоиш диҳад.

Дар ҳамин боб тамоюлҳои рушди давлати милли, мушкилоти танзими муносибатҳо ва зарурати ҳамоҳангсозии сиёсати дохилию хориҷӣ баррасӣ мешаванд. Арзиши таҳлил дар он аст, ки муаллиф ҳифзи истиқлолро бо қобилияти мутақобилшавии институтҳо, рушди иқтисодӣ, хувияти фарҳангӣ ва амнияти иттилоотӣ дар як низоми ягона мебинад.

Боби сеюм - «Манфиатҳои милли ва сиёсати хориҷии Тоҷикистон дар равандҳои ҳамгироии минтақавӣ» - дорои аҳамияти махсуси назариявӣ амалӣ мебошад. Дар он стратегияҳои ҳифзи манфиатҳои милли дар низоми

нави ҷаҳонӣ, таъсири равандҳои геополитикӣ ба устувории манфиатҳои миллии Тоҷикистон ва роҳҳои муқовимат ба таҳдидҳои муосир таҳлил шудаанд. Муаллиф истиклоли давлатӣ, ваҳдати миллий, суботи сиёсӣ, амнияти сарҳадӣ, рушди иқтисод, истифодаи иқтисодии обиёти энергетикӣ, дипломатияи мутавозин ва ҳифзи арзишҳои миллиро ҳамчун самтҳои меҳвари манфиатҳои миллии Тоҷикистон муайян менамояд.

Таваҷҷуҳи хос ба тағйирёбии вазъ дар Афғонистон, терроризм, экстремизм, қочоқи маводи муҳаддир, ҷинояткориҳои фаромиллӣ, ҳамлаҳои киберӣ, ҷангҳои иттилоотӣ, тағйирёбии иқлим ва камшавии захираҳои обӣ дода шудааст. Муаллиф ба ҳулоса меояд, ки амнияти миллий бояд ҳамчун низомии фарогири сиёсӣ, ҳуқуқӣ, иқтисодӣ, иттилоотӣ ва маърифатӣ фаҳмида шавад.

Боби чорум - «Манфиатҳои миллии давлатҳои Осиёи Марказӣ дар сохтори геополитикии низомии нави ҷаҳонӣ» - ба таҳлили муҳити муосири геополитикӣ ва манфиатҳои кишварҳои минтақа бахшида шудааст. Дар рисола манфиатҳои умумии кишварҳои Осиёи Марказӣ, аз ҷумла ҳифзи соҳибхотирӣ, суботи сиёсӣ, рушди иқтисодӣ, амнияти захиравӣ, ҳифзи ҳувиёти миллий, диверсификатсияи робитаҳои хориҷӣ ва таҳкими ҳамкориҳои минтақавӣ муайян карда шудаанд. Ҳамзамон, муаллиф фарқияти иқтисодӣ, институтсионалӣ, демографӣ ва ҷойгиршавии ҷуғрофии ҳар давлатро ба назар мегирад.

Нуктаи муҳими боб аз он иборат аст, ки ҳамкориҳои минтақавӣ ҳамчун маҳдудкунандаи манфиатҳои миллий не, балки ҳамчун воситаи татбиқ ва ҳифзи онҳо арзёбӣ мешавад. Ин равиш ба ташаккули фаҳмиши «амният ва рушди умумиминтақавӣ» мусоидат менамояд.

Дар боби панҷум - «Дурнамои ҳамкориҳои Россия, Чин ва дигар давлатҳо дар Осиёи Марказӣ: тавозуни манфиатҳо ва ҳамкориҳо» - хусусияти бисёрҷунбӣи муҳити минтақа таҳлил шудааст. Муаллиф нақши Россияро тавассути робитаҳои таърихӣ, амниятӣ ва ниҳодҳои ҳамгироии пасошуравӣ, нақши Чинро тавассути сармоягузорӣ, инфрасохтор, логистика ва геоиқтисод, инчунин фаъолияти Иёлоти Муттаҳида, Иттиҳоди Аврупо, Туркия, Эрон ва дигар акторҳоро тавассути дипломатия, неруи нарма ва барномаҳои иқтисодию амниятӣ баррасӣ мекунад.

Муаллиф асоснок менамояд, ки сиёсати яксамта ё вобастагии аз ҳад зиёд ба як маркази қудрат осебпазирии геополитикиро зиёд мекунад. Аз ин рӯ, барои давлатҳои Осиёи Марказӣ сиёсати хориҷии мутавозин, **ҷандсамта**

ва прагматикӣ, дар баробари тақвияти ҳамкориҳои дохилиминтақавӣ, ҳамчун стратегияи нисбатан муассир пешниҳод мегардад.

Хулоса ва тавсияҳо Дар хулоса натиҷаҳои асосии таҳқиқот ҷамъбаст шуда, тавсияҳои амалии дорои самти идоракунии давлатӣ, банақшагирии стратегӣ, сиёсати хориҷӣ, амнияти иттилоотӣ, рушди иқтисодии инсонӣ ва ҳамкориҳои илмӣ пешниҳод шудаанд. Аз ҷумла, таъсиси механизмҳои мониторинги доимии муҳити байналмилалӣ, бознигирии даври санадҳои стратегӣ, таҳияи нишондиҳандаҳои миллии арзёбии хатарҳо, густариши дипломатияи пешгирӣ ва коршиносӣ, тақвияти робитаи муассисаҳои илмӣ бо мақомоти давлатӣ ва рушди шабакаи марказҳои таҳлилии Осиёи Марказӣ тавсия дода мешавад. Ин пешниҳодҳо дорои иқтисодии амалӣ буда, метавонанд дар тақмили сиёсати давлатӣ истифода шаванд.

Аҳамияти назариявӣ ва амалии натиҷаҳо. Аҳамияти назариявии диссертатсия дар рушди фаҳмиши маҷмуии манфиатҳои миллии, давлатдории миллии ва мутобиқшавии стратегӣ дар муҳити бисёрқутбӣ ифода меёбад. Равиши пешниҳодшуда барои таҳқиқоти минбаъда оид ба сиёсати хориҷӣ, геополитика, амнияти миллии ва ҳамгироии минтақавӣ замина фароҳам меорад.

Аҳамияти амалии натиҷаҳо бо имкони истифодаи онҳо дар таҳияи санадҳои стратегӣ, барномаҳои давлатӣ, фаъолияти мақомоти сиёсати хориҷӣ ва амниятӣ, марказҳои таҳлилӣ, инчунин дар таълими фанҳои «Муносибатҳои байналмилалӣ», «Геополитика», «Амнияти байналмилалӣ», «Минтақашиносӣ» ва «Манфиатҳои миллии» муайян мегардад. Пешниҳодҳо оид ба мониторинги муҳити байналмилалӣ, бознигирии даври стратегияҳо, дипломатияи пешгирӣ ва рушди иқтисодии таҳлилӣ қобили таваҷҷуҳ мебошанд.

Интишороти муаллиф ва мутобиқати автореферат. Натиҷаҳои асосии таҳқиқот дар 16 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақрибшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 12 мақолаи дигар дар маҷмӯи конференсияҳо ва нашрияҳои илмӣ инъикос ёфтаанд. Мазмунҳои интишороти самтҳои асосии диссертатсияро фаро мегирад. Автореферат мақсад, вазифаҳо, нағзҳои, нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда, натиҷаҳо ва тавсияҳои диссертатсияро инъикос намуда, ба муҳтавои қисми асосӣ мутобиқат мекунад.

Эродҳо ва масъалаҳои баҳсалаб. Дар баробари дастовардҳои илмӣ, дар диссертатсия баъзе масъалаҳои баҳсалаб ва нуктаҳои такмилталабу зарурат ба шарҳу тафсир низ ҷой доранд:

1. Эродҳои сохторӣ ва шаклӣ:

А. Боби якуми рисола «Ҷанбаҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқи манфиатҳои миллӣ дар давлатҳои Осиёи Марказӣ» ном дорад. Вале зербобҳои он «Заминаҳои назариявии таҳқиқи манфиатҳои миллӣ: моҳият, мазмун ва хусусиятҳо» ва «Таҳлили концептуалии миллат ва давлати миллӣ ҳамчун зухуроти таърихию сиёсӣ» сирф ба масъалаҳои назариявӣ бахшида шуда, масъалаи вазъи манфиатҳои миллӣ дар давлатҳои Осиёи Марказӣ сарфи назар шудааст.

2. Эродҳои мазмунӣ ва усулӣ:

А. Дар диссертатсия мафҳумҳои «манфиатҳои миллӣ», «манфиатҳои давлатӣ», «амнияти миллӣ», «соҳибхитӣ» ва «истиклоли давлатӣ» ба таври васеъ истифода шудаанд. Дар баробари шарҳҳои назариявӣ, таҳлили вижаи ҳудуди мафҳумӣ ва муносибати иерархии онҳо метавонист дар шакли модели муаллифӣ ё ҷадвали алоҳида дақиқтар муайян карда шавад. Дар чунин сурат саҳми муаллиф дар ҳалли масъалаҳои назарӣ рӯшантар мегашт.

Б. Таҳқиқот ба санадҳои стратегии Тоҷикистон таъя мекунад, аммо таҳлили муқоисавии заминаҳои меъёрӣ ва концептуалии ҳамаи давлатҳои Осиёи Марказӣ - концепсияҳои сиёсати хориҷӣ, стратегияҳои амнияти миллӣ ва санадҳои рушди давлатӣ - дар як бахши махсус пешниҳод нашудааст. Чунин таҳлил асоснокии хулосаҳо оид ба умумият ва фарқияти манфиатҳои миллӣ дар минтақа афзун намуда, ҷиҳати коркарди дурнамои концепсияи сиёсати мавзунӣ давлатӣ дар самти тавозуни манфиатҳо ва ҳамкориҳо барои давлатҳои миллии минтақа дар самти ҳамгироӣ ва рушди ба манфиат хизмат менамуд.

В. Муаллиф аҳамияти амнияти иттилоотӣ ва ҳифзи арзишҳои миллиро дуруст таъкид менамояд, вале механизми ҳуқуқӣ ва институтсионалии татбиқи ин вазифаҳо, аз ҷумла тақсироти ваколатҳо байни ниҳодҳои давлатӣ, ҷомеаи шаҳрвандӣ, муассисаҳои таълимӣ ва воситаҳои ахбор, ба таври кофӣ мушаххас нашудааст. Ҳамзамон муносибати давлати миллӣ дар қиболи стандартҳо ва механизмҳои байналмиилалӣ ҳуқуқӣ

дар доираи манфиатҳои соҳибхитӣи давлатӣ ва минтақавӣ то ҷое ноаён мондааст.

Г. Дар мавзӯи ҳифзи манфиатҳои милли масъалаи таносуби ҷораҳои амниятӣ бо принципҳои қонуният, ҳуқуқи озодиҳои инсон ва масъулияти давлат аҳамияти хос дорад. Масъалаи адолати амниятӣ милли ва инсондӯстии меъёрҳои башарӣ маҳз дар тарозуи манфиатҳои давлати соҳибхитӣер вазнгузори мегардад. Дар ин мизон нақши манфиатҳои милли ҳамчун маҳак ва паҳнои умумии ҳамоиши арзишҳо ва манфиатҳои дохилию ҷаҳонӣ муҳим арзёбӣ мегардад. Ин ҷанба дар рисола бештар ба таври умумӣ матраҳ гардида, метавонист бо таҳлили муфассали сиёсӣ-ҳуқуқӣ такмил дода шавад.

3. Эродҳои услубӣ ва имлоӣ:

А. Дар матн баъзе нобаробариҳои истилоҳӣ, такрори андешаҳо ва ҳатогҳои техникӣ ба назар мерасанд. Ҳангоми омода намудани наشري минбаъдаи монографӣ таҳрири забонӣ ва санҷиши якхелагии истинодҳо мувофиқи мақсад мебошад.

Эродҳои зикршуда асосан хусусияти тавсиявӣ ва баҳсӣ дошта, ба мазмун, навгонии илмӣ ва аҳамияти умумии диссертатсия таъсири ҷиддӣ намерасонанд. Баррасӣ ва баҳогузориҳои онҳо дар раванди ҳимоя метавонад мавқеи илмӣ довталабро боз ҳам равшантар сохта ба такмили андешаҳои муаллиф дар оянда мусбат асаргузор бошанд.

ХУЛОСАИ УМУМӢ

Диссертатсияи Бедилзода Ҳусайн Кабут дар мавзӯи «Манфиатҳои миллии давлатҳои Осиёи Марказӣ ва стратегияҳои мутобиксозӣ ба муҳити геополитикии минтақа» кори мустақилона, анҷомёфта ва дорои аҳамияти назариявӣ амалии илмӣ мебошад. Дар он масъалаи муҳими муносибатҳои байналмилалӣ ва рушди минтақавӣ дар сатҳи докторӣ таҳқиқ гардида, натиҷаҳо, хулосаҳо ва тавсияҳои дорои унсурҳои нав пешниҳод шудаанд.

Диссертатсия аз ҷиҳати мазмун ва барасмиятдорорӣ ба талаботи бандҳои 32 ва 33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйири иловаҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023, №295) тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад. Муаллифи он Бедилзода Ҳусайн Кабут сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.4.

Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ мебошад.

Муқарризи расмӣ:

доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор,
директори Маркази исломшиносӣ
дар назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Холиқзода А.Ғ.

Имзои Холиқзода Абдурахим Ғафоро тасдиқ менамоям:

Мудири бахши кадрҳо, ҳуқуқ ва корҳои махсуси
Маркази исломшиносӣ дар назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Анҷуманова Г.А.

«04» 09 соли 2026

Суроғаи муассиса:

734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе,
к. Шодмонӣ 58/1. Тел: 2240976, 2240996

E-mail: info@mit.tj